

STRAŠIDLÁŘ

MEZI NÁMI OHNIVÝMI STRAŠIDLY

HYNEK KLIMEK

ILUSTRACE
ZDEŇKA
ŠTUDLAROVÁ

Hynek Klimek

STRAŠIDLÁŘ

Mezi námi ohnivými strašidly

Ilustrace Zdeňka Študlarová

Vydala Grada Publishing, a.s., pod značkou Bambook
U Průhonu 22, 170 00 Praha 7
obchod@grada.cz, www.grada.cz
tel.: +420 234 264 401, fax: +420 234 264 400
jako svou 6096. publikaci

Odpovědná redaktorka Magdalena Jimelová
Jazyková úprava Gabriela Janů
Návrh obálky Zdeňka Študlarová
Grafická úprava a sazba Šimon Jimel
Počet stran 64
První vydání, Praha 2016
Vytiskla tiskárna FINIDR s.r.o., Český Těšín

© Grada Publishing, a.s., 2016

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

ISBN 978-80-271-9003-4 (ePub)

ISBN 978-80-271-9002-7 (pdf)

ISBN 978-80-247-5627-1 (print)

OBSAH

Průvodce se představuje	5
O ohnivých mužích	6
O děvečce ztrestané ohnivým mužem	10
O dalších ohnivých mužích	12
O ohnivé dívce a dívce v ohni	16
O ohnivých kostlivcích	19
O smutné dívce měnící se v hořící věchet slámy	21
O ohněm planoucím Švédovi	26
O Skalníkovi s ohnivým pometlem	29
O prastarém ohnivém psu	31
O pohoštění od ohnivého psa	33
O dalších ohnivých psech	35
O ohnivých koních a kočárech	40
O ohnivých kohoutech, býcích a dobytčím děsu	44
O trestu od červeného kohouta	47
O ohnivých sudech, kolu, otýpce sena, meči, sloupu a košťatech	50
O světýlkách a bludičkách	54
O krutých světýlkách	57
O ještě dalších světýlkách	60
Vypravěč se loučí	64

PRŮVODCE SE PŘEDSTAVUJE

Už jste někdy četli anebo slyšeli o ohnivých mužích, ohnivých psech, ohnivých koních a dalších ohnivých zvířatech? Anebo o světýlkách, bludičkách a jiných tajemných světelných jevech? Budu vám o nich vyprávět a věřte mi, že toho o nich vím hodně.

Zajímám se o ně již dlouhý čas a k ohni mám blízko. Jsem starý hasič a velice rád čtu, v oblíbě mám historické příběhy a staré pověsti a naslouchám zkušeným. Jmenuji se Tadeáš a jsem z Brna. Rodiče mě vedli k tomu, že člověk by měl

pomáhat druhým, a tak jsem si zvolil povolání, kdy pomáhám. Vykonávám ho rád, a když má člověk rád svou práci a je jeho zálibou, vlastně dělá svůj koníček.

Zajímá mě všechno, co se vztahuje k ohni, i zmíněná strašidla a přízraky.

Chtěli byste vědět, jestli jsem nějaké viděl, a nebo se dokonce s některými z nich setkal?

Jsou tajemství, která si nechávám jen sám pro sebe. A teď už rovnou k ohnivým strašidlům. Začnu ohnivými muži.

O OHNIVÝCH MUŽÍCH

O ohnivých mužích se lze dozvědět z lidového vyprávění a pověstí z řady míst v Čechách a na Moravě. Ve Slezsku je jejich výskyt ojedinělý. Někde jim říkají ohniváč, ohnivák, ohnivec, žavák, světloň, světlouch či zkomoleným pojmenováním z němčiny fajermon, v části jižních Čech světlík.

Jak je zaznamenáno v řadě pověstí, neobjevili se jen tak kvůli tomu, aby rozšířili a zpestřili řady strašidel. Stávali se ze žhářů, avšak většinou z nadzemskou spravedlností vytrestaných nepoctivců, kteří šidili a okrádali jiné. Nejčastěji z těch, kteří tajně přenášeli mezníky, ohraničující jejich pozemky. Rozšiřovali tak svá pole nebo louky na úkor sousedů a neváhali se přít, že přemístěné mezníky byly odjakživa v místech, kam je přenesli.

Za to jim po jejich skonu nebyl dopřán posmrtný klid a za své hříchy pykají v podobě ohnivých mužů. Někteří z nich musí navíc nosit kolem krku nebo na zádech upevněné ohněm rozpálené těžké kameny.

Nejeden z ohnivých mužů patřil za života také mezi nepoctivé hajné, kteří načerno prodávali dříví anebo zvěřinu. Z takových hajných se sice podle pověstí většinou stávali diví muži, avšak z některých také muži ohniví. Další ohniví muži pocházejí ovšem i z řad jiných hříšníků.

Ve Studené na Jindřichohradecku se velice obávali ohnivého muže, který se tam čas od času objevoval. Nejenom za noci, ale i za bílého dne. Jeho

zálibou bylo běhat v polích s dozrávajícím obilím, když bylo suché. Pokaždé, když ke Studené zavítal, některé z polí zapálil a nezřídka jich bylo i několik. Nebyly to ovšem rozlehlé lány, ale většinou skromná políčka, oddělená mezi sebou mezemi. Jejich

vlastníci ovšem i tak zaplakali. Jejich rodinám hrozil hlad. Škodolibý ohnivý muž se v těchto končinách ale naštěstí už delší čas neobjevil.

Jako sice ohnivý, ale jen slabě žhnoucí muž se za trest údajně musí v noci na poli u Louňovic pod Blaníkem procházet tulák, který se tady jednou rozhodl přespat ve velkém stohu slámy. Kouřil, a to se pro něj i stoh stalo osudným. Unavený usnul ještě dříve, než dokouřil cigaretu, kterou si ubalil. Její nedopalek mu od rtů vypadl do slámy a neštěstí bylo na světě. V hořícím stohu tulák uhořel. Nyní tam straší.

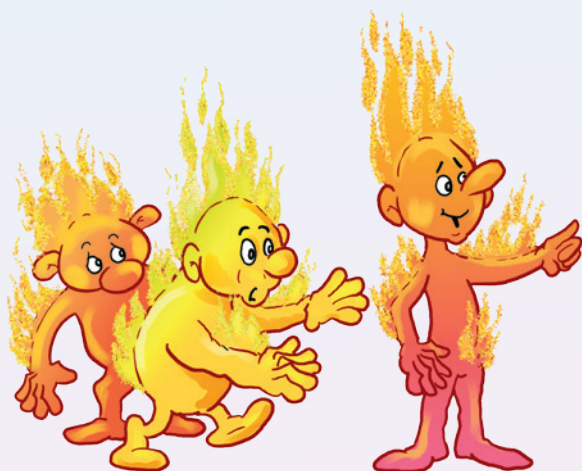
I z dalšího tuláka se stal ohnivý muž. V tomto případě dočasně. Bylo to v Brně Žabovřeskách. Tulák se tam na noc uchýlil do dřevěné kůlny na zahradě. V chladné noci si udělal ohníček, aby se zahřál. Počínal si však neopatrně a kůlnu zachvátil požár. Tulák v něm uhořel. Jeho přízrak v podobě ohnivého muže pak strašil do doby, než za zahynulého tuláka nechali v kostele odsloužit zádušní mši.

Jiní ohniví muži, kterých pobíhala za noci celá skupina u Holic, bývali údajně za svého života úředníky, jenže nepoctivými, a za to je stihl takovýto trest. Snažili se to odčinit tím, že jakmile někoho uviděli, spěchali k němu. Ne aby ho děsili, ale aby mu podle svých a daných možností pomohli. Stařenkám, ale i jiným, kteří se zdrželi v lese při sbírání klestí nebo hub, ochotně pomohli s jejich nákladem.

Donesli jim ho až k prvním domkům městské zástavby, případně k prvním stavením vesniček v okolí.

Zbloudilým nejen ukázali cestu, ale ještě je vyprovodili, aby jim cestou posvítili. Zkrátka, dělali všechno možné, co lze považovat za dobré skutky. Zdá se, že se jim to vyplatilo a dosáhli vysvobození a posmrtného klidu. Dlouho se už o žádném ohnivém muži u Holic nemluvilo. Třeba se ale ještě nějaký časem objeví.

U Vysokého Chlumce na Sedlčansku zabloudil cestou po setmění mlynářský krajánek. Bylo chladno a dalo se do deště. Přespat na mechu bylo v takovém počasí nemožné. Ve svízelné situaci náhle zahlédl světlo. Zaradoval se, že to je někdo s lucernou a určitě mu neodmítne pomoc a z lesa ho vyvede. Proto zahalekal a světlo se k jeho radosti začalo přibližovat. Jenomže náhle uviděl, že blížící se světlo není někdo s lucernou, ale ohnivý muž. Na útěk bylo pozdě.

„Neboj se mě, člověče! Vidím, že jsi zabloudil, a tak pojď za mnou, vyvedu tě z lesa,“ uklidnil ohnivý muž vylekaného krajánka.

A skutečně. Nejenže ho vyvedl z lesa, ale ještě ho doprovodil k cestě, po které už mohl bezpečně a bez nesnází dojít do Chlumce. Celou cestu mu přitom svítil.

„Děkuji ti natisíckrát, dobrodinče! Pánbůh tě opatruj,“ řekl vděčně krajánek.

„I tebe ať opatruje! Také já tobě natisíckrát děkuji, protože jsi mě svým poděkováním vysvobodil,“ řekl vděčně ohnivý muž.

Užaslý krajánek spatřil, že jeho průvodce se po těch slovech proměnil v bělostnou holubičku letící vzhůru k nebi.

Podobná pověst se vypráví v Prášilech na Klatovsku, kde ohnivci za doprovod se světlem poděkoval mlynář, v Náměšti na Hané, kde to byla stařenka, ve Všerubech na Domažlicku, kde ohnivého muže takto vysvobodil čeledín, a ještě na dalších místech.

O DĚVEČCE ZTRESTANÉ OHNIVÝM MUŽEM

V Čavyni na Vodňansku sloužila kdysi u jednoho sedláka mladá děvečka, kterou krutě vytrestal ohnivý muž. Pomstil se jí nelítostně, ovšem za to, že sama ho málem zahubila. Stalo se to, když nesla oběd čeledínům na louku za lesem, kde žali trávu. S kamenným džbánem s vodou v jedné a uzlíkem s chlebem a sklenicí povidel ve druhé ruce si vykračovala trávou zarostlou lesní cestou. Přitom spatřila, že u nedalekého mlázi kdosi leží.

Lekla se, že je možná zabítý. Zvědavost a představa, že třeba to je zraněný a odmění se jí, když mu pomůže, u ní ale zvítězila nad strachem, a tak se šla podívat blíž. Opatrně našlapovala mezi borůvkám nejtišeji, jak dokázala, aby ležícího, kdyby jen spal, nevyrušil sebemenší rušivý zvuk. Když ji od něj dělilo už jen pár kroků, uviděla, že není mrtvý ani zraněný a není to člověk, ale ohnivý muž. Spal a nesršel jiskry, jak to ohnivci dělávají, ale při odpočinku jen slabě žhnul.

Děvečku v tu chvíli napadla zlomyslná myšlenka. Pokročila k ohnivcovi a vychrstla na něj všechnu vodu ze džbánu. Zasyčelo to a ležící postava se na chvíli úplně ztratila v páře. Když se rozptýlila,

byl ohnivý muž téměř úplně pohaslý. Děvečka se tomu smála, až se prohýbala v pase, a vyhrkly jí slzy. Ani si neuvědomovala, že kdyby na ohnivce vylila jen o krapítek více vody, nezůstala by v něm již ani trošička žáru, a to by znamenalo jeho záhuby.

Ještě chvíli trvalo, než se vzpamatoval. Když se pohnul, děvečka dál nemeškala a dala se na útěk. Byl však mnohem rychlejší než ona. Zakrátko ji chytil, popadl a přivlekl k nejbližšímu smrku. Připoutal ji k němu zády ke kmenu za její dlouhé copy. Rozlícený k nepřičetnosti přitom plál jasnými plameny, a kde se děvečky dotkl, tam ji popálil. Propálil jí i košilku. Další mstu dlouho nevymýšlel. Rozpálil balvan a podstrčil ho ke stromu připoutané děvečce pod chodidla bosých nohou. Vyjekla obrovskou bolestí.

„To máš za to, cos mi provedla! Buď ráda, že tě rovnou nespálím na škvarek! Jestli mi ale ještě jednou přijdeš do cesty, tak to bez milosti udělám!“ pohrozil ještě naříkajícímu děvčeti a zmizel v lese.

Omdlelou děvečku uvázanou u stromu objevil nejmladší ze ženců, kterého ostatní čeledíni poslali podívat se, kde děvečka s obědem mešká. S popálenými chodidly ji odnesli do statku. Od sedláka poté ještě dostala co proto, když přiznala, kdo a za co jí takové zranění způsobil. Když se jí po čase popáleniny zahojily a opět mohla chodit, u sedláka ve vsi už nezůstala. Bála se, že by se znovu mohla potkat s ohnivcem a on by udělal to, čím jí pohrozil.

O DALŠÍCH OHNIVÝCH MUŽÍCH

U Chomutiček, které jsou nyní místní části Chomutic na Jičínsku, se kdysi jeden lovec chlubil svým střeleckým uměním. Lukem s šípy sestřeloval letící ptáky a pak i veverky a šišky z korun stromů. Dařilo se mu a těšil ho obdiv. Ve své

pýše na dovršení ukázky své dovednosti zamířil a vystřelil šíp ke slunci.

Nezůstalo to bez odezvy, ale jiné, než očekával. Slunce si jeho domýšlivý hloupý pokus nenechalo líbit a vyslalo na něj paprsek.

Lučištníka zasáhl a jeho tělo spálil na uhel. Jenže nezůstalo jen u toho.

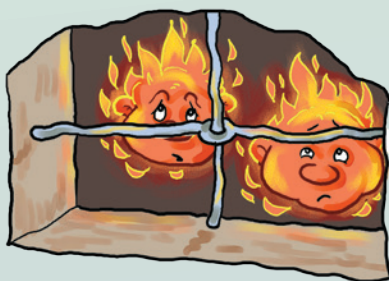
Z nerozvážného střelce se stal ohnivý muž. Nyní za noci pobíhá sršící ohněm a pozdě lituje své přebujelé pýchy a nerozvážnosti.

V Činěvsi na Poděbradsku se vypráví, že tam občas od půlnoci vyzváněl ohnivý muž, a to tehdy, kdy nastávající den někdo v obci zemřel. Vyzvánění trvalo po dobu, za kterou lze odříkat modlitbu za zemřelého. V čase, kdy vyzváněl, obíhal kolem zvonice ohnivý pes. Patrně střežil, aby samozvaného zvoníka při jeho vyzvánění nikdo nerušil. Sotva ohnivý muž dozvonil, zmizel i s ohnivým psem. Když dřevěnou zvonici nahradil

ve třicátých letech 18. století kostel, ohnivý muž již nikdy nevyzváněl, třebaže i v kostelní věži je zvon.

V Chrudimi v domě v Široké ulici se neobjevovali ohniví muži celí, ale jejich plápolající ohnivé hlavy, hledící ze sklepa vzhůru sklepním okénkem. Nestrašily tam samotné. V domě byla spatřena také od hlavy k patě zakrvácená postava, přízračná rakev, která pak sama od sebe zmizela, i různé příšery. Přítrž strašidlům udělalo až zboření starého domu. Nahradil ho obchodní dům a nedostaly se ke mně žádné zprávy o tom, že by v něm strašilo.

Jen samotné oči, ze kterých šlehá oheň, byly údajně několikrát

spatřeny v Krušných horách. O půlnoci se

objevují nad skalnatou Lysou horou poblíž Výsluní a nejpozději hodinu po půlnoci mizí.

Ohniví muži, kolem kterých tančila světélka, bývali a možná dosud občas jsou k vidění ve Žlunicích a také v Kobylicích na Novobydžovsku.

Oba mají na krku veliký těžký kámen, který jim obepíná krk jako široký nákrčník z dob renesance, a jsou celí černí. To proto, že jsou ohněm již spáleni na uhel.

Ohněm dočerna spálený ohnivý muž se občas objevuje také v Nových Hradech na Českobudějovicku.

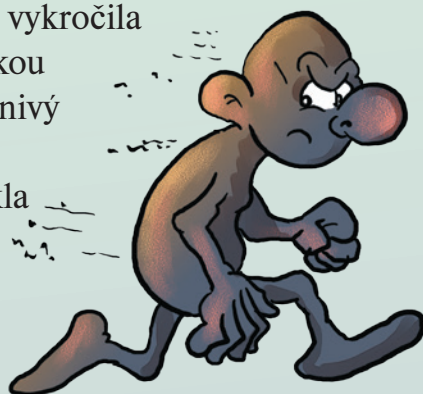
Rozžhavený kámen má upevněný řetězem na zádech.

Na borůvky do lesa u Hanušovic na Šumpersku se jednou vypravila stará babička. Násbírala si jich hrneček, a třebaže jich nebylo moc, cítila se unavená. Svítlo slunce, bylo teplo, a tak

si na kraji lesa sedla na mez, aby si trochu odpočinula. Při odpočinku ji ale zmošla dřímota a usnula. Probrala se, až když už byla tma. Když vykročila k domovu, na cestě loukou uviděla, že k ní běží ohnivý muž.

„Ježíši Kriste!“ vykřikla vylekaná a chvějící se rukou se pokřižovala.

To ji zachránilo. Plameny šlehající z ohnivého muže rázem uhasly a pohaslý muž utekl k lesu. Babička se z úleku vzpamatovávala ještě drahý čas a do lesa by ji už od té doby nikdo nedostal.

V Blovicích na Plzeňsku se vypráví, že se tady neobjevuje ohnivý muž sám, ale i s mužem bezhlavým. S tím, jestli mu hlavu pomáhá hledat, se nikomu neschvěřili. Na cestu mu ale svítí marně, bezhlavec bez hlavy

s očima nevidí. A snad aby toho na místní nebylo málo, kromě nich v nedalekém lese pobíhá ohnivá svině. Naštěstí je její oheň studený, a tak les ani v době sucha nezapálí!

Hned několik ohnivých mužů bývá údajně vidět v údolí u Šišmy na Přerovsku. Nebydlí však spolu, ale každý zvlášť na jiném místě a patrně spolu nekamarádí. Vypráví se, že nejednou byli spatřeni, jak se spolu perou. Jeden z nich se dokáže proměňovat i v ohnivý sud a v této podobě se pak koulí. Asi ho to baví, protože se to stalo nejednou.

O ohnivých mužích se vypráví a pověsti o nich jsou ještě na celé řadě jiných míst naší republiky, zejména na Českomoravské vysočině, Pardubicku, Sedlčansku a na Moravě na Šumpersku a na Hané. Tyto pověsti jsou si však velmi podobné. Ohniví muži se v nich objevují téměř vždy v noci a děsí náhodné pozorovatele svým zjevem a ohněm, prozařujícím temnotu. Někteří z nich zapalují převážně obilná pole a po sklizni stohy, řidčeji lesy. Podrobnějším líčením nebo dokonce úplným výčtem těchto téměř navlas stejných historek, ve kterých kromě toho, co jsem uvedl, již nic dalšího pozoruhodného není, nechci čtenáře unavovat.

